

Кримінальна відповідальність неповнолітніх

Сьогодні чимало злочинів вчиняються неповнолітніми, щороку кількість неповнолітніх злочинців, на жаль зростає. До того ж, правопорушниками стають дедалі молодші особи. Багато хто вважає, що неповнолітньому ніщо не загрожує та він зможе уникнути відповідальності.

Кримінальній відповідальності підлягають усі, кому до вчинення злочину виповнилося 16 років. За найтяжчі злочини (вбивство, крадіжка, пограбування, злісне хуліганство тощо) відповідальність настає з 14 років.

Дехто з Вас прочитавши попередній абзац, може зробити висновок: до чотирнадцяти, а то й до шістнадцяти років можна робити будь-що, нема чого хвилюватися – все одно покарання не буде. Такий висновок безпідставний.

Стаття 22 Кримінального кодексу України закріплює Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність неповнолітніх.

Кримінальній відповідальності підлягають особи, яким до вчинення злочину минуло шістнадцять років.

Відповідно до ч. 2 ст. 22 КК України Особи, що вчинили злочини у віці від чотирнадцяти до шістнадцяти років, підлягають кримінальній відповідальності лише за умисне вбивство ([статті 115–117](#)), посягання на життя державного чи громадського діяча, працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця, судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя, захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги, представника іноземної держави ([статті 112](#), [348](#), [379](#), [400](#), [443](#)), умисне тяжке тілесне ушкодження ([стаття 121](#), [частина третя статей 345](#), [346](#), [350](#), [377](#), [398](#)), умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження ([стаття 122](#), [частина друга статей](#)

[345](#), [346](#), [350](#), [377](#), [398](#)), диверсію ([стаття 113](#)), бандитизм ([стаття 257](#)), терористичний акт ([стаття 258](#)), захоплення заручників ([статті 147 і 349](#)), зґвалтування ([стаття 152](#)), сексуальне насильство ([стаття 153](#)), крадіжку ([стаття 185, частина перша статей 262, 308](#)), грабіж ([статті 186, 262, 308](#)), розбій ([стаття 187, частина третя статей 262, 308](#)), вимагання ([статті 189, 262, 308](#)), умисне знищення або пошкодження майна ([частина друга статей 194, 347, 352, 378, частини друга та третя статті 399](#)), пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів ([стаття 277](#)), угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна ([стаття 278](#)), незаконне заволодіння транспортним засобом (частини [друга, третя](#) статті 289), хуліганство ([стаття 296](#)).

До особи, яка вчинила у віці до вісімнадцяти років злочин, що не становить великої суспільної небезпеки, якщо буде визнано що її виправлення можливе без застосування кримінального покарання, а також до особи, яка до виповнення віку, з якого можлива кримінальна відповідальність вчинила суспільно небезпечне діяння, передбачене цим Кодексом Суд може застосувати примусові заходи виховного характеру, які не є кримінальним покаранням.

Якщо суспільно небезпечне діяння вчинила дитина, яка не досягла віку кримінальної відповідальності, її дії все одно підлягають певній відповідальності. Категорію таких справ розглядає суд, за рішенням якого винного, що не досяг відповідно чотирнадцятирічного віку можна піддати примусовим заходам виховного характеру. Зокрема обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього; передача неповнолітнього під нагляд батьків, осіб, які їх заміняють, педагогічного чи трудового колективу, окремих громадян на їх прохання; покладення на неповнолітнього, який досяг п'ятнадцятирічного віку і має майно, кошти чи заробіток, обов'язку

відшкодування заподіяних майнових збитків; направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи.

Серед неповнолітніх, які вчинили кримінальні правопорушення основна їх частина це учні ЗОШ та учні професійно-технічних закладів.

Протиправна поведінка підлітків пов'язана насамперед з особливостями їхньої психіки (підвищена навіюваність, не сформованість життєвих орієнтацій, юнацький негативізм, наслідування).

Для більшості з них характерні такі риси поведінки як зневажливе ставлення до виконання своєї соціальної функції – навчання, набуття знань, також нерозвинутість почуття обов'язку та відповідальності; наявність великої кількості «зайвого часу» та невміння організувати вільний час; відсутність індивідуальних захоплень.

Більшість неповнолітніх осіб, які вчинили злочини (фактично кожний другий) – це особи, позбавленні належного догляду та контролю дорослих. Через свою незрілість, невміння самостійно організувати власне дозвілля, вони піддаються сумнівним захопленням, пропускають заняття у школі, погано вчаться, порушують дисципліну.